

Personnummer och samordningsnummer

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (prop. 2008/09:111) som bl.a. syftar till att lösa problemet med att personnummer för vissa födelsetider redan har eller kan komma att ta slut. Förslaget innebär att Skatteverket, i de fall det saknas födelsenummer att tilldela för en viss födelsetid, får möjlighet att i stället för födelsedagen ange en närliggande dag i samma månad. Utskottet tillstyrker även förslagen om att vissa personer som omfattas av regler om immunitet och privilegier ska kunna tilldelas personnummer trots att de inte är folkbokförda och att behörigheten att begära samordningsnummer utvidgas.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	8
Personnummer och samordningsnummer	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Personnummer och samordningsnummer

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),
2. lag om ändring i lagen (1998:527) om det statliga personadressregistret,
3. lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:111.

Stockholm den 10 mars 2009

På skatteutskottets vägnar

Lennart Hedquist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Hedquist (m), Lars Johansson (s), Annicka Engblom (m), Laila Bjurling (s), Ulf Berg (m), Jörgen Johansson (c), Raimo Pärssinen (s), Gunnar Andrén (fp), Christin Hagberg (s), Lena Asplund (m), Fredrik Olovsson (s), Lennart Sacrédeus (kd), Fredrik Schulte (m), Marie Engström (v), Britta Rådström (s), Åke Sandström (c) och Helena Leander (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I ärendet behandlar utskottet proposition 2008/09:111 Personnummer och samordningsnummer. Regeringen föreslår ändringar i bl.a. folkbokföringslagen. Syftet är att lösa problemet med bristen på personnummer, att möjliggöra att vissa personer som omfattas av regler om immunitet och privilegier ska kunna tilldelas personnummer samt att utvidga behörigheten att begära samordningsnummer. Regeringens förslag till riksdagsbeslut redovisas i bilaga 1. Regeringens förslag till lagtexter återges i bilaga 2. Någon motion har inte väckts i ärendet.

Bakgrund

Personnumret är en enhetlig identitetsbeteckning för fysiska personer. Bestämmelser om personnummer finns i 18 § folkbokföringslagen (1991:481). Personnumret ska innehålla födelsetid, födelsennummer och kontrollsiffra. Födelsetiden ska anges med sex siffror, två för året, två för månaden och två för dagen i nu nämnd ordning. Därefter kommer ett bindestreck (plustecken om personen fyllt 100 år) och ett tresiffrigt födelsennummer (mellan 001 och 999), udda för män och jämnt för kvinnor. Från och med 1990 tilldelas födelsennumren slumpvis ur en serie som är gemensam för hela landet. Genom att födelsetiden kombineras med olika födelsennummer får alla personer olika personbeteckningar. Sist i personnumret finns en kontrollsiffra som räknas maskinellt med ledning av födelsetiden och födelsennumret. Med hjälp av kontrollsiffran sker en automatisk kontroll vid databearbetningar så att inte fel siffror har angetts i personnumret i övrigt.

Sedan den 1 januari 2000 fastställs personnummer enbart för personer som folkbokförs. Folkbokföring sker i samband med födelse eller vid inflyttning till landet. Personnummer fastställs i samband med folkbokföringen. Personer som varken är eller har varit folkbokförda kan i stället få ett samordningsnummer. En person kan avregistreras från folkbokföringen, t.ex. vid utflyttning. Personnumret får dock behållas.

Personnumren används inom alla områden i det svenska samhället, både inom den privata och den offentliga sektorn. Personnumret är dels ett hjälpmedel för att kunna identifiera en person, dels ett sökbegrepp i IT-systemen som gör det enkelt att utbyta information mellan myndigheter och andra organisationer liksom att bearbeta uppgifter om en person från flera register. Personnumret utgör även en viktig del i statistikframställningar eftersom det är en garant för att rätt uppgift hänförs till rätt person.

Konstruktionen av personnumret med det tresiffriga födelsenumret innebär att det för varje födelsetid finns 999 olika nummer att tilldela. Normalt används 300–400 av födelsenumren för personer som folkbokförs på grund av att de föds. Övriga födelsenummer tilldelas i huvudsak personer som folkbokförs i landet efter att ha invandrat första gången till Sverige.

Enligt SCB:s befolkningsprognos skulle personnumren med dagens utformning räcka i ytterligare 100 år om födelsetiden för födda och invandrade personer fördelade sig jämnt över årets dagar. Problemet är att de uppgivna födelsetiderna beträffande många av de grupper som ska folkbokföras på grund av invandring till Sverige visar en tydlig koncentration till ett fåtal dagar under året. Ett stort antal invandrare kommer från länder där registrering av födelsetiden inte har samma betydelse som i Sverige. Vissa länder registrerar över huvud taget inte födelser eller registrerar födelserna i efterhand, exempelvis i samband med militärtjänstgöring. I vissa länder har födelsetiden registrerats med ett fiktivt datum, ofta den 1 januari eller den 1 juli. Dessa födelsetider har sedan också använts i Sverige när personnummer har fastställts för personen i fråga. Detta har medfört att personnummer för födelsetider den 1 januari och den 1 juli under framför allt olika år under 1950- och 1960-talen redan har tagit slut eller håller på att ta slut. Även bland personer som invandrar i dag och som är födda under 1970- och 1980-talen är datumet den 1 januari som födelsedag starkt överrepresenterat. Enligt Skatteverket och SCB kan det därför antas att det i framtiden kommer att saknas personnummer även för personer som är födda senare än på 1960-talet. Andra vanliga födelsetider är den första och den andra i olika månader. Även den 21 mars har under flera år varit en vanlig födelsetid för personer från Afghanistan och Iran.

Skatteverket har sedan 1996 skärpt kontrollen av födelsetider för invandrare som uppger att de är födda den 1 januari eller den 1 juli ett visst år. Dessa måste numera kunna styrka sin födelsetid med ett hemlandspass för att få ett personnummer med någon av de kritiska födelsetiderna. Vid frångående av den uppgivna födelsetiden har Skatteverket samrått med den enskilde om vilken dag som i stället ska anges som födelsetid i personnumret. I vissa fall har Skatteverket under kontrollerade former återanvänt ett mindre antal personnummer när det saknas födelsenummer för en viss födelsetid.

Bristen på personnummer för vissa födelsetider har föranlett Skatteverket att i en skrivelse till Finansdepartementet i mars 2007 begära en ändring i folkbokföringsförordningen så att det i undantagsfall skulle bli möjligt att tilldela personnummer som inte avspeglade personens födelsedag, dock skulle födelseår och födelsemånad vara de korrekta (dnr Fi2007/1922). Den utredning som regeringen sedermera tillsatte, och som tog sig namnet Folkbokföringsutredningen, har i sitt delbetänkande Personnummer och samordningsnummer (SOU 2008:60) gjort bedömningen att

det är nödvändigt att ändra personnumrens konstruktion för att komma till rätta med bristen på tillgängliga personnummer. Betänkandet har remissbehandlats. Lagrådets synpunkter har inhämtats.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Som framgår av ovan lämnade redogörelse räcker personnumren inte till för alla som ska ha dem. Det är framför allt för födelsetider den 1 januari eller den 1 juli vissa år under 1950- och 1960-talen som födelsenummer saknas. Totalt saknas födelsenummer för åtta födelsetider, samtliga gäller män. 17 födelsetider har färre än 50 lediga nummer. Det finns också anledning att anta att det i framtiden kommer att saknas personnummer även för personer som är födda senare än 1960-talet. Regeringen föreslår att bristen på personnummer för vissa födelsetider ska lösas genom att Skatteverket får möjlighet att i stället för födelsedagen ange en närliggande dag i samma månad. Den föreslagna lösningen är inriktad på själva turordningen, och födelsetiden ska frångås enbart när födelsenumren tagit slut för en viss dag. (Ett redan tilldelat personnummer ändras givetvis inte.) Följden av förslaget blir att ett antal personer kommer att få personnummer där födelsetiden avviker från den verkliga födelsedagen med en eller högst ett par dagar.

Inom sjukvården kan uppgift om exakt födelsedag vara av avgörande betydelse vid behandlingen av nyfödda och mycket små barn. Nyfödda och små barn kommer dock att få ett personnummer som visar korrekt födelsedag. Det beror på att bristen på födelsenummer avser födelsetider som ligger längre tillbaka i tiden och gör sig därför gällande enbart för personer som ska folkbokföras här som vuxna och då tilldelas ett personnummer. Även om det fortsätter att vara många personer som har födelsetider koncentrerade kring vissa dagar tar det nämligen relativt många år innan födelsenumren helt tar slut för en viss födelsetid. Det innebär att det även i framtiden kan antas vara för vuxna med födelsetider mer än 30 år tillbaka i tiden som födelsenumren har tagit slut. Personer som ännu inte har uppnått myndighetsåldern kommer därför inte heller att beröras av möjligheten att frångå verklig födelsedag vid fastställande av personnummer. Eftersom många rättigheter och skyldigheter i samhället infaller i samband med att myndighetsåldern uppnås, liksom under åren närmast före och efter denna tidpunkt, är det en stor fördel att personnumren för dessa personer kommer att avspegla den verkliga födelsetiden.

När det gäller personer som närmar sig pensionsåldern bedöms en avvikelser från korrekt födelsetid på någon dag inom samma månad inte utgöra något problem eftersom bestämmelserna om ålderspension utgår från vilken månad en person är född.

Med regeringens förslag behåller personnumren sin konstruktion, vilket innebär stora kostnadsbesparingar för samhället jämfört med en mer ingripande förändring där personnumrets konstruktion ändras. Den information

som enskilda, myndigheter och företag är vana att finna i personnumret kommer således att finnas kvar. Konstruktionen bedöms vara hållbar åtminstone 100 år framåt.

Propositionen innehåller även förslag om att vissa personer som omfattas av regler om immunitet och privilegier ska kunna tilldelas personnummer trots att de inte folkbokförs.

Vidare lämnas förslag som ger förutsättningar för regeringen att förordna om att även ett annat organ än en myndighet ska få begära samordningsnummer.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009.

De ökade kostnaderna för Skatteverket beräknas uppgå till 5,6 miljoner kronor. Kostnaderna bedöms kunna rymmas inom befintlig anslagsram.

Utskottets överväganden

Personnummer och samordningsnummer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag.

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag och tillstyrker propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:111 Personnummer och samordningsnummer:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),
2. lag om ändring i lagen (1998:527) om det statliga personadressregistret,
3. lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen
(1991:481)

Härigenom föreskrivs i fråga om folkbokföringslagen (1991:481)
dels att 18 och 18 a §§ ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 18 b §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*18 §¹

För varje folkbokförd person fastställs ett personnummer som identitetsbeteckning. Personnumret innehåller födelsetid, födelsenummer och kontrollsiffra.

Födelsetiden anges med sex siffror, två för året, två för månaden och två för dagen i nu nämnd ordning. Födelsenumret består av tre siffror och är udda för män och jämnt för kvinnor. Mellan födelsetiden och födelsenumret sätts ett bindestreck som byts mot ett plustecken det år en person fyller 100 år.

Om det för en viss födelsetid inte finns fler födelsenummer att tilldela, får födelsedagen i stället anges med en närliggande dag i månaden.

Om det inte är obehövligt *skall* födelsetiden i personnumret lagras med åtta siffror i register som förs med hjälp av automatisk data-behandling; fyra för året, två för månaden och två för dagen.

Om det inte är obehövligt *ska* födelsetiden i personnumret lagras med åtta siffror i register som förs med hjälp av automatisk data-behandling; fyra för året, två för månaden och två för dagen.

18 a §²

En person som inte är eller har varit folkbokförd får efter begäran från en myndighet tilldelas ett särskilt nummer (samordningsnummer).

Samordningsnumret *skall* utgå från den födelsetid som *den* rekvirerande *myndigheten* uppger. Numret *skall* anges med två siffror

En person som inte är eller har varit folkbokförd får efter begäran från en myndighet *eller ett annat organ som regeringen bestämmer* tilldelas ett särskilt nummer (samordningsnummer).

Samordningsnumret *ska* utgå från den födelsetid som *det* rekvirerande *organet* uppger. Numret *ska* anges med två siffror

¹ Senaste lydelse 1997:989.

² Senaste lydelse 1997:989.

för vardera år, månad och dag i nu nämnd ordning. Siffrorna för dag *skall* adderas med 60. Därefter anges ett tresiffrigt individnummer, som är udda för män och jämnt för kvinnor, samt en kontrollsiffra.

Vad som sägs i 18 § *tredje* stycket gäller även samordningsnummer.

för vardera år, månad och dag i nu nämnd ordning. Siffrorna för dag *ska* adderas med 60. Därefter anges ett tresiffrigt individnummer, som är udda för män och jämnt för kvinnor, samt en kontrollsiffra.

Vad som sägs i 18 § *fjärde* stycket gäller även samordningsnummer.

18 b §

En person som enligt 5 § inte ska folkbokföras får tilldelas ett personnummer enligt 18 § om han eller hon har rätt att vistas i landet och uppfyller de förutsättningar som anges i 3 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:527) om det statliga personadressregistret

Härigenom föreskrivs att 4 och 5 §§ lagen (1998:527) om det statliga personadressregistret ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

SPAR får innehålla uppgifter om personer som är folkbokförda i landet och, om det inte råder osäkerhet om personernas identitet, *uppgifter om personer som har tilldelats samordningsnummer. För sådana personer får följande anges:*

1. namn,
2. person- eller samordningsnummer,
3. adress,
4. folkbokföringsort,
5. födelsehemort,
6. svenskt medborgarskap,
7. make eller vårdnadshavare,
8. avregistrering från folkbokföringen på grund av dödsfall, med angivande av tidpunkt, eller avregistrering av annan anledning,
9. summan av taxerad förvärvsinkomst och inkomst av kapital, dock lägst noll kronor,
10. ägare av småhusenhet eller lantbruksenhet med småhus på tomtmark samt uppgift om kommun (belägenhet),
11. taxeringsvärde för småhusenhet.

På begäran av en registrerad ska det i SPAR också anges att uppgifter om denne inte får behandlas vid urvalsdragningar enligt 3 § 2 för direktreklam.

Föreslagen lydelse

4 §¹

SPAR får innehålla uppgifter om personer som är folkbokförda i landet och *personer som har tilldelats personnummer enligt 18 b § folkbokföringslagen (1991:481). SPAR får även innehålla uppgifter om personer som har tilldelats samordningsnummer, om det inte råder osäkerhet om personernas identitet. Följande uppgifter får anges:*

3. födelsetid,
4. adress,
5. folkbokföringsort,
6. födelsehemort,
7. svenskt medborgarskap,
8. make eller vårdnadshavare,
9. avregistrering från folkbokföringen på grund av dödsfall, med angivande av tidpunkt, eller avregistrering av annan anledning,
10. summan av taxerad förvärvsinkomst och inkomst av kapital, dock lägst noll kronor,
11. ägare av småhusenhet eller lantbruksenhet med småhus på tomtmark samt uppgift om kommun (belägenhet), *och*
12. taxeringsvärde för småhusenhet.

¹ Senaste lydelse 2008:1046.

5 §²

Uppgifter som avses i 4 § första stycket 1–8 hämtas från folkbokföringsdatabasen enligt lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet. Övriga uppgifter som avses i 4 § första stycket hämtas från beskattningsdatabasen enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Uppgifter som avses i 4 § första stycket 1–9 hämtas från folkbokföringsdatabasen enligt lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet. Övriga uppgifter som avses i 4 § första stycket hämtas från beskattningsdatabasen enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

² Senaste lydelse 2003:723.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 och 3 §§ lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §

I databasen får uppgifter behandlas om personer som är eller har varit folkbokförda här i landet *eller* som tilldelats samordningsnummer. Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

I databasen får uppgifter behandlas om

1. personer som är eller har varit folkbokförda här i landet,

2. *personer som har tilldelats personnummer enligt 18 b § folkbokföringslagen (1991:481), och*

3. *personer som har tilldelats samordningsnummer.*

Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

3 §¹

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. person- eller samordningsnummer,
2. namn,
3. födelseid,
4. födelsehemort,
5. födelseort,
6. adress,
7. folkbokföringsfastighet, lägenhetsnummer, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik,
8. medborgarskap,
9. civilstånd,
10. make, barn, föräldrar, vårdnadshavare och annan person som den registrerade har samband med inom folkbokföringen,
11. samband enligt 10 som är grundat på adoption,
12. inflyttning från utlandet,
13. avregistrering enligt 19–21 §§ folkbokföringslagen (1991:481),
14. anmälan enligt 5 kap. 2 § vallagen (2005:837), och
15. gravsättning.

I databasen får uppgifter behandlas som den 30 juni 1991 enligt särskilda bestämmelser var antecknade i sådan personakt som avses i

¹ Senaste lydelse 2006:380.

16 § i den upphävda folkbokföringskungörelsen (1967:495), oavsett om uppgifterna är sådana som avses i 1 kap. 6 §.

I ärenden om tilldelning av samordningsnummer får även anges grunden för tilldelningen, de handlingar som har legat till grund för identifiering *samt* uppgift om att det råder osäkerhet om personens identitet.

I ärenden om tilldelning av *personnummer enligt 18 b § folkbokföringslagen* eller samordningsnummer får även anges grunden för tilldelningen *och* de handlingar som har legat till grund för identifiering. *I ärenden om tilldelning av samordningsnummer får även anges uppgift om att det råder osäkerhet om personens identitet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.